

Zarja izhaja vsak dan razen nedelje in praznikov ob polu enajstih dopoldne. — Naročnina z dostavljanjem na dom ali po pošti K 1.50. Posamezna številka 6 v. Letna naročnina K 18.—, polletna K 9.—, četrtletna K 4.50. — Za inozemstvo K 30.—. — Naslov: Upravništvo „Zarje“ v Ljubljani, Šelenburgova ulica št. 6, II. nadst. Uradne ure za stranke od 11.—12. dopoldan in od 6.—7. zvečer.

ZARJA

Uredništvo v Ljubljani sprejema vse uredniške rokopiše, ki jih ne vrača. — Upravništvo sprejema naročnino in inserate. — Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Cena inseratom: Enostopna petstvarica 20 vin., pogojeni prostor 25 vin., poslana in razglasi 30 vin. — Naslov: Uredništvo „Zarje“ v Ljubljani, Šelenburgova ul. 6, II., uradne ure za stranke od 9.—12. dop. in od 1/26.—1/27. zv. — Reklamacije poštnine proste.

Posamezna številka 6 vinarjev.

Štev. 68.

V Ljubljani, v petek dne 25. avgusta 1911.

Leto I.

Varujte se sleparskih agentov!

Neki agenti so nabirali te dni delavce za Nemčijo (menda za Westfalsko), kar ima pa očividno namen, da jih porablja za stavkokaze. Obetajo vse mogoče, da zvodijo delavca, potem ga pa puste v Nemčiji ali pa že na meji na cedilu. Svarimo delavce pred prejemanjem takih ponudb. Vsakega agenta, ki bi skušal slepariti, naznanite organizaciji, da bo opozorila delavstvo na nevarnost. Tisoči in tisoči delavcev se je že kesalo, da je ubogalo zapeljivce. Pojasnite slovenskim delavcem, kako nečastno je stavkokazsko delo za delavca in kakšne nevarnosti jim prete! Rojaki, delavci, pozor torej!

Moderno tlačanstvo.

Pravijo, da je tlačanstvo odpravljeno. Kar se tiče imena, je to res. A vendar je istina, da se mase ljudstva, odkar so svobodne, še bolj tlačijo in izkoriščajo kakor kadarkoli poprej, ker nekoliko privilegiranih pridržuje sebi veliko večji del sadov njihovega dela, kakor poprej.

Desetina je n. pr. odpravljena, zato pa si pridržijo izkoriščevalci kar dve tretjini tega, kar mu delavci izdajo.

Ako je bil tlačan prisiljen delati nekoliko dni za svojega gospodarja, pripadajo dandanes vsi dnevi takozvanemu delodajalcu, ki jim daje od vsega, kar so izdelali, le najpotrebnejše, plaščujoč jim mezdo, katere zadoštuje komaj za življenje.

In to plačo izsesa iz nova druga vrst parasitnih prikazni.

Nekdanji tlačan je imel svoje domovanje katero ni bilo posebej obdavčeno. Sedanji delavni človek mora za dovoljenje, da sme stanovati, ne le desetino, temveč povprečno četrtino ali tretjino svoje plače vreči v žrelo neizprosne potestnosti.

Seveda se ne izvaja ta vrst plenitve popolnoma prosto in odprto, temveč le indirektno. Obdavčijo se vsi mogoči predmeti za največjo potrebo, tako da je skoraj vsak požirek, katerega užije tlačan, z davki okisan in osoljen.

Ako vzamemo vse skupaj, je nekdanji sistem tlačanstva le veliko bolj odkritosrečno zaslužjevanje ljudstva, kakor kapitalistično izsesavanje narodov v naših časih. V tem ko so nazvali delavca svobodnega človeka se mu je naložilo veliko več bremen kakor kadarkoli poprej. Njegova teoretična svoboda je le roganje za njegovo bedo.

Formalno ji več prikovano na gručo zemlje ker potrebujejo sedanji izkoriščevalci mobilne

suženjske narode, katere vabijo nepretrgoma iz enega kraja v drugi, ali pa jih, če nimajo več profita od njihove službe, pomečejo na cesto.

Tlačani so morda bridko občutili, da so bili priklopani na gručo; toda neprostovoljna selitev gotovo tudi ni nič prijetna in neprestana nesigurnost obstanka, večni izgled na znikrno ciganstvo še manj.

Tlačan ni imel pravice napram svojemu gospodarju. Sedaj so vsi ljudje pred postavo enaki, ta zakon ni nič drugega kakor pravilo za vladanje, katero so bogataši predpisali režejem.

Tlačanstvo je pomenilo toliko, kolikor razdelitev v „kaste“, vsled katerih se je hlapčevstvo podaljšalo od generacije do generacije. Dandanašnji delavec ima svobodo, da se spremeni v posestnika — le škoda, da ne razume umetnosti, kako se iz ničesar kaj naredi. V resnici postanejo bogatini še premožnejši v onem razmerju, kakor je bila poprej njihova posest velika, reveži pa propadajo vedno globlje v bedo. Kakor stvari stoji, ni torej treba predpisa glede razdelitve v kaste; razredi se podaljšujejo sami od generacije do generacije.

Še dolge ure bi lahko tako razmišljali, toda onemu, ki zna in hoče misliti, bi lahko že to zadostovalo, da si razjasni položaj. Situacijo označuje sledeči izrek: Sedanji delavec ne živi v tlačanstvu in vendar ni nič drugega kakor tlačan.

Kolikor se proletariat tega groznega razmerja bolj ali manj zavedel, se je tudi oživil duh nezadovoljnosti.

In ker je število modernih tlačanov veliko večje kakor je bil trop njihovih prednikov — tudi ako se primerja z drugimi plastmi prebivalstva — ima nameravano raztrganje spon veliko boljši in sigurnejši izgled, nego so ga imele suženjske in kmečke vojne v starem in srednjem veku.

Občina in cerkev.

Pobožno navdušenje, ki je nastalo cerkve in kapelice po vseh krtinah dežele, še ni ugasnilo, in še dandanašnji se pokaže povsod najmanj znamenje iz tal, kjer je počenila pobožna tercalka.

V Ljubljani se je lotila ta manija častiljivih patrov frančiškanov. Samostanske izbe so jim postale pretesne, in oddali bi radi od sebe nov roj krščanskih misijonarjev. A dočim se drugi, hrabrejši vojščaki Kristusovi podajajo v daljne in neznane dežele med nejevernike in pogane, bi si ti komodni gospodje, ki ne čislajo preganjanj radi Krista, poiskali misijonskih lavorik raje doma, na toplem. Za Vičem prihaja na vrsto nekrščanska Šiška, kjer bi si od srca radi postavili svoj grad.

je spustila na tla majhno, rumeno torbo, urno segla Vlasovki v roko in vprašala:

— Vi ste mama Pavla Mihajloviča, kajne? — Da! — je odgovorila mati v zadregi vsled njenega bogatega oblačila.

— Tako sem si vas tudi predstavljala! Brat mi je pisal, da bodele živeli pri njem! — je dejala dama snemaje klobuk pred zrcalom. — S Pavlom Mihajlovičem sva že stara prijatelja... Pogosto mi je pripovedoval o vas...

Njen glas je bil zamolkel, govorila je počasi, a kretala se je krepko in urno. Velike sive oči so se ji mlado in jasno smejale, a na sencih so že sijale tenke gube, in med drobnimi ušesi so se srebrno svetili sivi lasje.

— Jedla bil — je izjavila ona. — Najprvo čašo kave...

— Takoj jo skuham! — je odgovorila mati in poiskavši posodo za kavo iz omare je tiho vprašala: — Ali pogosto govori Pavel o meni?

— Pogosto in mnogo...

Odprla je etui za svaľčice, zapalila si cigareto in sprehajaje se po sobi je vprašala:

— Ali se močno bojite zanj?

Opazujé, kako trepečejo modri špiritovi plamenčki pod kotlom se je mati nasmejala. Njena zadrega pred damo je izginila.

— Torej pogosto govori o meni... dečko! — si je mislila in počasi govorila: — Vprašate, če se bojim zanj? ... Prav lahko mi ni okolo srca... a prej bi mi bilo še hujše... Sedaj vem, da ni sam...

Še raje bi imeli, da jim ga postavijo drugi. Prav neugodno prihaja tem misijonarjem pod odoje najnovejša odločba upravnega sodišča, ki proglašja za nepostavno vsako podporo iz občinske blagajne za zgradbo cerkve in za druge bogočastvene svrhe.

Občinski odbor v Teseru na Tirolskem je sklenil „povodom vladarjevega jubileja“ [darovati leto za letom po 10 tisoč kron v fond za zgradbo cerkve; po sklepu občinskega odbora bi tudi poznejše občinsko zastopstvo ne smelo nobenega denarja uporabiti v druge svrhe. Zoper ta sklep se je pritožilo nekaj občinskih odbornikov in več davkoplačevalcev na deželni odbor. Pobijali so potrebo nove cerkve in naglašali, da je dolžna skrbeti za vsakojake cerkvene potrebe, ne krajovna občina, temveč farna občina. Klerikalni deželni odbor je pritožbo seveda zavrnil, češ da je treba nove večje cerkve in da je ozemlje krajevne in farne občine isto. Pritožniki se niso dali uplašiti in so se obrnili do upravnega sodišča.

Upravno sodišče je odločbo deželnega odbora kot nepostavno zavrnilo. V svojem odloku pravi:

„Za zgradbo in vzdrževanje katoliškega cerkvenega poslopja je poklicana posebna konkurenca, sestavljena iz cerkvenega patrona in farne občine. Krajevne občine ne zadeva glede bogočastvenih namenov nobena dolžnost, če ni v to iz posebnih pravnih naslovov zavezana. Pravica do dajatev v bogočastvene namene nikakor ne sledi iz občinske samoodločbe. Zakaj pravico proste samoodločbe ima občina le v zadevah samostojnega delokroga, in tudi v teh le v okvirju obstoječih državnih in deželnih zakonov. Samostojni delokrog občine obsega vse, kar je njenemu interesu najbližje in kar je v njenih mejah z lastnimi sredstvi izvedljivo. Nedvomno se tikajo bogočastvene zadeve tudi krajevne občine, ker religioznost vpliva na različne strani občinskega življenja (navrnost, vzgoja). Ampak za vzdrževanje kulturnih potreb so poskrbeli zakoni na ta način, da so v ta namen poklicali posebne organe (za katoliško veroizpovedanje farne občine) in jim dali pravico obdačenja. Zgradba farne cerkve — če tudi bi bila iz bogočastvenih ozirov potrebna — ne spada med zadeve, ki občinovo prvirvstizanimajo. Z zakonom nedzdržljivo bi bilo, če bi poleg omenjenih bogočastvenih organizacij krajevna občina prevzela po postavi tem organizacijam odkazane naloge in posle in če bi v te svrhe uporabila svojo postavno pravico obdačevanja, katere zadeva načeloma vse občinarje brez razlike veroizpovedanja; isto velja z ozirom na občinsko gospodarstvo tudi za uporabljanje občinskega imetja in dohodkov v omenjene svrhe. Sklep občinskega odbora pre-

sega postavni delokrog občine in na tem prav nič ne izpreminja ne patriotični povod in ne lojalni nagibi, ki so ga povzročili. Deželni odbor bi bil moral ugoditi ugovore pritožnikov in razveljaviti sklep občinskega odbora. Če deželni odbor navaja potrebo cerkvene zgradbe, je treba pripomniti, da mu o tem ne gre razsoja; in če dalje navaja, da se krajevna in farna občina po obsegu popolnoma krijeta, česar tudi pritožba ne pobija, je ta okolnost za presojo pritožbenih ugovorov brezpomembna. Zakaj tudi če bi občinski sklep povzročil enak vspah kakor vspah farne občine in četudi bi doklade v bogočastvene svrhe zadele iste osebe, je pripomniti, da tudi ta okolnost ne opravičuje krajevne občine, da bi raztegnila svoj delokrog na bogočastvene zadeve: postavnemu zastopstvu farne občine je pa na prosto dano, da na zakoniti način poskrbi za pokritje bogočastvenih stroškov.“

S to odločbo je upravno sodišče krenilo na novo pot; oziroma se je vrnilo na svojo staro pot. Znano je, da je upravno sodišče svoj čas zavrnilo pritožbo zoper občinsko podporo za zgradbo cerkve na Dunaju, češ da dunajska občina ni dala podpore za to, da se zgradi nova cerkev, temveč za to, da bo — dunajsko mesto za lepo stavbo bogatejša. Z najnovejšo odločbo je popravilo to svojo kurioznost.

NOVICE.

* Stanovanjski odbor. Na podlagi zakona o stanovanjskem fondu je vlada izdala naredbo o ustanovitvi stanovanjskih odborov, ki oddajajo mnenje zlasti o prošnjah za stavbna posojila, in pa samostojne predloge. Stanovanjski odbori se bodo snovali navadno za obseg krajevne občine in bodo sestavljeni iz 4—16 članov in prav toliko namestnikov. Ustanovi se odbor na predlog občine, socialne zavarovalnice ali pa splošno koristnega stavbnega društva ali zavoda. Če se ustanovitev stanovanjskega odbora dovoli, mora okr. glavarstvo določiti njegovo sestavo. Odboru je pritriniti zastopnike občine in socialnih zavarovalnic in pa zastopnika splošno koristnih stavbnih podjetij. Funkcijska doba odbornikov traja tri leta. Odborništvu je časten brezplačen posel.

* Kriteče številke. Francoska vlada objavlja zanimivo statistiko o izdatkih posameznih držav za socialne namene. Evo jih: Skupni izdatki za socialne namene v frankih: Anglijska 300.000.000 Švica 6.000.000. Francija 120.000.000. Nemčija 81.000.000. Italija 21.000.000. Avstrija 14.000.000. Proc. izdatkov ki jih dajo za socialne namene države v istem redu: 6.45%, 4.00%, 3.00%, 2.15%, 0.94%, 0.54%. Na človeka v frankih: 6.65, 5.75, 3.60, 1.25, 0.62, 0.29. Posamezne številke te tablice go-

MAKSIM GORKIJ:

Mati.

Socialni roman v dveh delih.

Mati je slišla že mnogo takih zgodb in nikoli ni razumela — zakaj jih pripovedujejo tako mirno. Zakaj nič ne očitajo, kakor da bi vse bilo neizogibno.

— Sestra moja pride danes! — ji je sporočil.

— Omožena?

— Vdova. Njen mož je bil izgnan v Sibirijo, odondot je ubežal, a spotoma se je tako močno prehladil, da je pred dvema letoma umrl za mejo...

— Ali je mlajša od vas?

— Šest let starejša... Dolžan sem ji velike hvaležnosti... Poslušajte jo, kako igra! To je njen pianino... tu je sploh vse polno njenih reči — moje so le knjige...

— A kje živi?

— Povsod! — je odgovoril Nikolaj in se nasmešnil. — Kjer je treba smeje roke, tam je ona.

— Ali pripada naši stvari? — je vprašala mati.

— Seveda!

Hito je odšel v službo, mati pa je premišljevala o delu, ki ga dan za dnem mirno in tiho opravljajo ti ljudje. Dozdevalo se ji je pred temi ljudmi kakor pred goro po noči.

Okolo poldne se je pojavila visoka in vitka dama v črnem plašču. Ko je mati odprla duri,

Potem je vprašala:

— In kako je vam ime?

— Sofja!

Mati jo je ostro pogledala. Nekaj živahnega in vihravega je bilo v tej ženski...

Hito je srebrala kavo in dejala uverjeno:

— Glavno je, da ne bodo predolgo v ječi, da pridejo kmalu pred sodišče. Če ga enkrat odpustijo v pregnanstvo, že pomagamo Pavlu Mihajloviču, da ubeži... tukaj je neobhodno.

Iskavši z očmi, kam bi vrgla konec cigarete, ga je vtaknila v prst cvetličnega lonca.

— Cvetlicam škoduje to! — je nehote pripomnila mati.

— Oprostite! — je dejala Sofja. — Tudi Nikolaj mi zmerom pripoveduje to... — Vzela je konec cigarete iz lonca in ga vrgla skozi okno.

Mati je bila v zadregi in je rekla:

— Odpustite mi! Kar tako sem rekla, ne da bi pomislila. Ali naj jaz vas poučujem...

— Zakaj ne, če sem zanikrna? — se je odzvala Sofja in zmajala z rameni. — Ampak zakaj samo eno čašo? Ali ne pijete kave?

Prijela je mater za rame, in gledaje jo v oči, jo je začudeno vprašala:

— Zakaj se ženirate?

Mati se je nasmešnila:

— Šele včeraj sem prišla, pa se obnašam kakor doma in kakor da vas že davno poznam... Nič se ne bojim, govorim, kar mi pride na jezik... in prihajam z različnimi opaskami.

— Tako je prav! — je vzkliknila Sofja. — V glavi se mi vrti... kakor da bi sama sebe vč ne poznala...

Časih sem hodila okolo človeka kakor mačka okrog vrele kaše, preden sem mu govorila od duše... a sedaj mi je duša zmerom odprta in tako govorim, kakor si prej nisem drznila niti misliti!

Sofja si je znova zapalila cigareto in molče in ljub-znivo opazovala materino obličje s svojimi sivimi očmi.

— Pravite da mu pomagata na begu...

Ali kako naj živi kot begun?

— To je mala stvar! — je odgovorila Sofja in si nalila novo čašo kave. — Živel bo kakor sto drugih begunov... Ravno kar sem srečala enega in ga spemila... izbornega človeka... delavca z juga... za pet let je bil poslan, a je preživel v pregnanstvu vsega vkup tri mesece in pol... Zato sem tudi tako napravljena. Menite, da se zmerom tako oblačim? Trpeti ne morem parade in razkošja... Človek se mora oblačiti preprosto, lepo, a preprosto.

Mati jo je nepremično ogledovala se nasmešnila in tiho dejala:

— Ne, prvi maj me je izpremenil. Najprijetno mi je, kakor da bi hotila hkrati po dveh potih... zdaj se mi zdi, da vas razumem, a zdaj mi je zopet, kakor da bi zašla v meglo... N pr. vi... go-pa... pa se pečate z istim delom... Pašo poznate — in ga čestite hvale vam...

(Dah)

vore jasnejši kot celi članki. Ako pogledamo posamezne države, vidimo, da stoji v prvi vrsti Angleška s 300.000.000 frankov. Na drugem mestu je Francija s 120.000.000 frankov. Od vselej stoji kakor vidimo v Avstriji s svojimi 14 in pol milijonom na zadnjem mestu. Kakor vidimo, porabi Anglija 645 odstotkov skupnih izdatkov za socialne namene. Tudi tu je Anglija na prvem mestu. Takoj za njo je Švica s 4 odstotki in na zadnjem mestu zopet Avstrija ki porabi borgega pol odstotka skupnih izdatkov za socialno politiko. Tudi pri izdatkih po glavih prebivalstva stoji dična Avstrija na zadnjem mestu. Kljub temu dejstvu pa zatrjuje vlada in njeni prijatelji, da koraka Avstrija z ozirom na socialno politiko na čelu vseh drugih držav. Številke pa dokazujejo jasno, da se porabi le 29 vinarjev na leto na človeka socialno-politične naprave.

*** Uspehi z Ehrlichovim salvarsanom.** V frankobrodskem „Klinische Wochenschrift“ piše: dr. Zimmer o uspehih Ehrlichovega salvarsana. Brezposelnih je bilo od 900 slučajev samo 36, torej le 7 odstotkov od skupnega števila. Dr. Zimmer izjavlja, da mnogo boljše učinkuje vbrizgavanje v žile kakor pa v mišice in pod kožo; Bolečine in nervoznost odpadati. Število uspehov je s tem jako naraslo vendar je dosedanje število injekcij še prepičlo za končno sodbo.

*** Za 360.000 lir ogoljufana loterija.** Pred sedmimi leti se je mnogo govorilo v Italiji o gromnem dobitku loterijskega kolektanta. Ernesto Garone v mestu Gardone Val Trompia je zadel 26. decembra 1908 v Palermu „kvaterno secco“ na vložek 6 lir dobiček v znesku 360.000 lir, ki so mu jih v Milanu izplačali. Čez sedem let je pa prijavila ločena žena loterijskega uradnika v Milanu, Salvatorja Trovata, da je bil veliki loterijski dobiček plod sleparske manipulacije njenega moža, njegovega tovariša Sestagallia in Garoneja. Trovato in Sestagalli sta namreč izročila Garonu loterijske listine, ki so ležale v tajnem arhivu milanske loterijske uprave. Garone je zapisal v te listine kakor tudi v svoj register in na loterijski odrezek štiri številke, ki so bile ravno izvečene v Palermu. Garone in Trovato sta se morala zagovarjati vsled tega pred milansko sodnijo zaradi goljufije in ponaredb, a Sestagalli je medtem že umrl. Oba obdolženca sta izjavila, da sta nedolžna. Garone je trdil, da o vsej stvari ničesar ne ve in da je to obrekovanje njegove žene. Na vprašanje predsednika, kako je zapravlil 360.000 lir, je odvrnil Garone, da je vložil denar na več malih vložnih knjižic, večinoma pod izmišljenimi imeni in da ne more po take dolgem času stvari več pojasniti. Drugi obtoženeec Trovato, ki je živel precej potratno, je izjavil, da si je izposodil par tisoč lir od neke ženske, ki je pa neče imenovati. Sodišče je obsodilo Garoneja na 10 letno ječo, a Trovata čna 6 letno ječo, obenem je pa izrekel, da se kaznen bo izvršila, ker je že zastarela. Oba obtožena, ki sta prigoljufani denar zopet v loteriji izgubila, sta bila izpuščena.

*** Trpinčenje vojakov na Italjanskem.** V vitebski okolici so se vršile letošnje vaje rimske garnizije, o katerih poročajo „Avanti“ da so bile naravnost katastrofalne za življenje in zdravje vojakov. Pohodi so se vršili ob najstrupenejši vročini, tako da je neštevilno vojakov sredi pota obležalo. Za zdravstvene razmere je bilo sramotno poskrbljeno: na 1000 mož je bil komaj po en zdravnik. Posledica hudih naporov in slabe hrane je bila splošna nezadovoljnost. Cela kompanija s častniki vred se je uprla, da ob tej vročini ne bo marširala. Rezervisti so bili šikan tako sili, da so vzlic visokim kaznim dan pred končanimi vajami obesili puško na klin in odšli domov. Vse moštvo je bilo trdno odločeno, da odpove pokorščino in le posredovanju zelo priljubljenega polkovnika se je posrečilo, da je preprečil upor. Korni poveljnik, katerega je opozoril neki častnik na nevarnost pohodov ob tej vročini, se je špartansko odrezal: „Vaje brez smrti niso slučajev niso vaje“. Vprašanje pa je če tudi očetje in matere, katerim so sinovi umirali za legarjem in solnčarico, presoajo vojaške vaje tako kakor hrabri general, ki bi v slučaju vojne ostal najbrž za streljaj daleč od sovražnika.

*** Duhovniške poverebe na Portugalskem.** Vsled ločitve cerkve in države po francoskem vzorcu je bila minole dni po vseh portugalskih cerkvah izvedena inventarizacija cerkvenega imetja. Kakor poročajo iz Lizbone, je duhovščina kar na debelo poverljiva razne dragocenosti. Zlatnina, srebrnina, dragocene slike in cerkvena oblačila so se prišla duhovniških rok. Vlada čeni vrednost poverjenih predmetov na 15 milijonov.

*** Izeljevanje v Argentini.** Priseljevalni urad argentinske republike je objavil statistične podatke o priseljevanju in izseljevanju v minulem letu. Došlo je 1. 1910 v Argentini 289 tisoč priseljenecv in 97 tisoč se jih je vrnilo domov. Največ se jih je izselilo v Argentini iz Španije, namreč 131 tisoč, iz Italije 102 tisoč, iz Turčije 15 tisoč iz Rusije

12 tisoč; na petem mestu je Avstrija s 4542 izseljenci.

*** Robinson in njegov pisec.** Letos je minilo 250 let, odkar se je rodil pisatelj „Robinson“, ene najrazširjenjših knjig na svetu. Danijel Defoe ni bil le pisatelj, temveč tudi državnik. Prvi je ustanavljal banke in sprožil hranilnice in zavarovalnice zoper ogenj in točo. Rojen je bil 1651. leta v Londonu kot sin bogatega trgovca, po dobri izobrazbi se je posvetil trgovini. Ker se je preveč ukvarjal z drugimi stvarmi, je propadel in je moral ubežati pred svojimi upniki v Bristol. Tam je napisal gospodarsko razpravo „Essay of several projects“, v kateri je sprožil navedene naprave. S kraljico Ano je živel v hudih sporih; izdal je zoper njo brošure, vsled česar je bil obtožen in so ga postavili na sramotni oder. Ali ljudstvo je bilo razumnejše od vlade in je „zločinca“ na sramotnem kamnu obsipavalo s cvetjem, vsled česar mu je vlada izpomenila kaznen v zapor. Po dveh letih je nastopila nova vlada in ga oprostila iz ječe. Nato je stopil v državno službo in je leta 1707. izpeljal državnoopravno združitev Anglije in Škotske. Kot postaren mož je napisal mladini svojega „Robinsona“.

*** Bombni atentat v Kini.** Iz Kantana poročajo: Trije revolucionarji so z bombo napadli admirala Li Huu; dočim je admiral ostal nepoškodovan, so bili napadalci na licu mesta ubiti. (Proti admiralu Li Huu se obrača glavni srd revolucionarjev, ker je kruto zatiral revolucionarno gibanje v Kantonu. V žepih napadalcov so našli tri proklamacije: Eno na kitajsko ljudstvo, eno na tuje velevalisti in eno na kitajsko armado. Iz teh proglašev je razvidno, da hočejo revolucionarji prepoditi dinastijo Mandžu in preustrojiti Kitajsko v moderno demokratsko republiko.

Ukradena Lionardova „Gioconda“.

Pariški Louvre (ing. Lour) je postal pozorišče predrzne in zagonetne tatvine. Iz salona Carré je ukradena glasovita in dragocena slika Leonarda da Vincija „Gioconda“. Ves Pariz govori o tej tatvini, brzojav jo je raznesel po vsem svetu, policija je mobilizirana, v parlamentu se interpelira. Nič manj globoko ne posega ta dogodek v javno zanimanje kakor velika izgubljena bitka ali pa kakor močna elementarna katastrofa. Umetnost ni prazna pena in v ljudstvu je zanjo mnogo več občutkov, nego se navadno misli.

Louvre, kjer je bila „Gioconda“ med najdragocenejšimi umetninami, ima sam zanimivo zgodovino. Nekdaj je bilo tam kraljevsko letovišče, pozneje kraljevski dvor. Karol V. jo je dal prezidati v gotskem slogu kot rezidenco. Pod kraljema Francem I. in Henrikom drugim ji je dal stavbenik Pierre Lescot renesančno lice. Katarina de Medici je dala dopolniti zgradbo in je vanjo prenesla svojo rezidenco. Iz te palače je Karol IX. streljal na bežeče Hugonote v zloglasni šestindvajseti noči. Henrik IV. je dal novi stavbi še eno nadstropje in jo združil s tylerijsko palačo. Šele pod Ljudevitom XIV. se je Louvre dogradil tako, da je imel štiri velika krila v pravilnem četverkotniku. Ko so francoski kralji popoluoma preložili svoje bivališče v Versailles in Fontainebleau, so se v Louvru naselili dvorski uradniki, poleg njih pa umetniki in učenjaki s svojimi ateljeji in delavnicami. V dobi velike revolucije je konvent določil Louvre za narodni muzej. Pod Napoleonom III. so se dopolnila razna arhitektonska dela in po požaru v tylerijski palači leta 1871. je dobila s to palačo združena velikanška stavba svoje sedanje lice.

Muzej v Louvru obsega antično galerijo, egiptovske in asirske zbirke, moderne skulpture, grške in rimske starine, umetnine iz srednjega veka in renesančne dobe, galerijo slik, zbirko risb in veliko bakreno zbirko. Galerija slik je razvrščena v posameznih salonih, med katerimi je tudi „Salon Carré“, v katerem je bila sedaj ukradena Gioconda, glasovito delo, katerega ne preze noben obiskovalec Louvra in ki ostane gotovo vsakemu neizbrisno v spominu.

„Gioconda“ ali kakor se tudi imenuje „Mona Lisa“, ker predstavlja Lizo, ženo Leonardovega prijatelja Francesca de Gioconda, je sploh najbolj razširjeni portret, ki je dal povod nešteti reprodukcijam. Leonardo da Vinci je izdeloval to sliko več let in sicer iz leta 1503, ko se je mudil v Firenci pri gonfalonieru Petru Soderini. Bil je takrat v srednji dobi življenja in na aljanci svoje stvarjalne sile. Tedanji umetniški kritik Vasari se izraža o tem njegovem umotvoru: „Kdor hoče videti, kako daleč je mogoče v umetnosti posnemati naravo, ta naj samo opazuje krasno glavo.“ In obraz „Gioconda“ nas očarava v resnici s svojim čutnim izrazom in zagonetnim smehljajem. Venec legend se je spletel okrog tega smehljaja. Ne ve se prav, je li zapeljiv ali bolesten, srečen ali resigniran. On odseva iz vsega obraza, se iskri iz nevelikih oči, iz jamic na licu, smuka čez čarobne njene ustnice. Nikoli ni bila tajinstvena, hoteča in znajoča ženska duša na tako nežen in siguren način v umetnosti

izražena. V tej sliki slavi psihologija slikarstva zmago.

Med Leonardovimi slikami je zavzemala „Gioconda“ poleg „Zadnje večerje“ prvo mesto. Njena vrednost se ne da izraziti v denarju, ker je edini predmet te vrste na svetu. Uprava Luvra je stavila sliko pod steklo, da bi zrak ne škodoval barvam in da bi bila sigurnejša proti tatvini. Straža v Luvru je že od nekdaj zelo površna in je bila že pred leti predmet ostre kritike francoskih listov. Že takrat je dokazal neki spretni pariški reporter, da se da prav lahko odnesti kakšna slika iz Luvra; on se je zadovoljil z neznatnejšo sliko, ki jo je pa drugi dan poslal policiji. Po tem slučaju sklepa policija, da je tudi zadnja tatvina le demonstracija, ki ima namen opozoriti oblasti na večjo paznjo na dragocenosti v Luvru.

„Gioconda“ je visela v salonu Carré v drugem nadstropju Luvra, kjer se nahaja še vsa sila umotvorov, italijanskih, posebno beneških mojstrov, kakor od Correggia, Raffaella in drugih.

V madridskem „Museo del Prado“ imajo še eno „Giocondo“ od Leonardove roke, kateri pripisujejo enako vrednost kakor pariški in so se tudi že večkrat prepirali, katera izmed obeh je popolnejša. V dunajski „Albertini“ pa je originalna risba, na kateri je „Gioconda“ enako skicirana, kakor se prikazuje na ukradeni sliki.

V zadnjih letih niso bile tatvine v muzejih nič redkega. Tatovi se ne plašijo niti misli, da ne bodo mogli prodati slike. V prvi vrsti pa velja mnenje, da je prodaja nemogoča, nedvomno za sliko, ki je edina svoje vrste, za umotvor svetovne slave. Solidarnost držav vsega civiliziranega sveta bi morala zahtevati, da ne sme dihece nekaznovan kupiti take slike. Ne v Evropi, a tudi ne v Ameriki, v deželi dolarskih kraljev!

Ampak še ena nevarnost preti sliki, hujša od prve. Ni li prišla slika v roke kakemu modernemu Herostratu, ki jo je, gnan od slepega nagona, pokončal na zabavo svoje blazne, ali škodljive duše?

To vprašanje je mučnejše kakor vsa skrb in briga tistih faktorjev, ki razpisujejo zdaj velike premije za tistega, ki zasledí zaslepljenega zločinca, kajti ako se to uresniči, ne bo trpel samo Luvr, ampak bo oropana tisoč letna kultura, ki spaja in veže vse narode in vse dežele ob enem svojih najkrajnejših in najdragocenejših produktov.

Ljubljana in Kranjsko.

— **Sleparstvo z izvažanjem delavcev.** Strokovnemu tajništvu je prišlo večeraj popoldne nekoliko zunanjih delavcev naznanit, da jih je neki agent najel z velikim številom drugih za Nemčijo. Pravili so, da rogovili dotični agent že kakšnih osem dni okrog in lovi delavce, katerim dela vsakovrstne obljube, da pa jim je stvar postala skrajno sumljiva, ker se odhod zavlači in zlasti ker se od agenta nikakor ne more zvedeti, kam da pravzaprav gre transport, kakšno delo bo treba opravljati in kakšni so pogoji. Nekateri izmed angažiranih delavcev da so zaradi tega že zahtevali svoje knjižice nazaj, da pa jim jih agent noče izročiti. Od organizacije so takoj odšli nekateri sodrugi, da se informirajo; naleteli so pa na jako težko nalogo. Zvedeli so pač kmalu, da je res neki agent nabral okrog 300 delavcev, ki jih hoče odpeljati v Nemčijo, pa so tudi dobili stike s temi ljudmi. Kmalu so se prepričali, da gre nedvomno za nepošteno delo, zakaj delavci, ki so bili nabrani po vseh mogočih krajih, po Ljubljani, po Gorenjskem, Koroškem, Hrvaškem, niso imeli niti pojma, kaj se z njimi namerava. Enemu se je bilo reklo, da bo lahko zaslužil po 5 mark, drugemu da bo dobil po 8 mark na dan, tretjemu da mu je sto mark na teden gotovih. Eden je čul, da se peljejo v Steinfeld (?), drugi da v Jägerndorf, tretji v Stein-pa še nekaj, četrti enostavno v Nemčijo. Nihče ni vedel, kakšno delo bo moral opravljati. Vmes so bili delavci raznih strok, večinoma pa neizučeni delavci, jako mnogo nedoletnih, pa tudi veliko število deklet. Že po tem je jasno, da je to nepoštena agentura. To mnenje je pa še bolj opravičeno, ker so nazadnje zastopniki organizacije vendar iztekli agenta, ki se baje imenuje Bičević in trdi, da je organiziran zidar iz Zagreba. Tudi če bi bilo to resnično, bi s tem še nikakor ne bilo dokazano, da je njegovo delo jasno. Njegovi podatki pa sploh niso verjetni, zakaj organiziran človek se bo gotovo legitimiral zastopnikom organizacije, če ima poštene namene. Bičević pa tega ni mogel, ampak se je izgovarjal, da nima legitimacije pri sebi. Namesto tega pa je imel v gumbnici nekako znamenje z napisom „Društvo inženira i arhitekta u Hrvatskoj.“ Da bi po nalogu tega društva nabiral ljudi za Nemčijo, tudi ni verjetno. Njegov pomagalec je neki Blažević, ki je med ljubljanskimi delavstvom dobro znan, ali s slabe strani. V enakem zmislu ga poznajo tudi ljudje, pri katerih je stanoval, pa se je od njih „odsellil“, ne da bi bil poravnal račune. Svoje mreže sta razpela prav na široko in sta morala imeti precej pomočnikov. Tako so nekateri uslužbenci po prenočitvah

v Kolodvorski ulici agentirali zanje. Tudi ljudi z dežele, ki so prihajali iskat poljedelskega dela, so pregovorili. Zastopniki organizacije so smatrali za svojo dolžnost pojasniti zapeljanim delavcem položaj in jim povedati, kakšne nevarnosti jih čakajo. Če je tam, kamor jih mislijo famozni agenti odpeljati, stavka, tedaj je brezvestno goniti ljudi v nevarnost, da bodo v najboljšem slučaju delali par dni kot stavkokaži, potem pa v tuji deželi ostali osamljeni in zapuščeni. Nevarno je pa zanje že zaradi novih strogih nemških zakonov proti tujim, zlasti proti avstrijskim delavcem. Vlada sama je že svarila pred izseljevanjem delavcev v Nemčijo. — Večina nabranih delavcev se nahaja v silni bedi, nekateri so brez vinarja in ne vedo kaj početi. Bičević pa se izgovarja, da on ni pravi agent, ampak da je nad njim še nekdo drugi, ne zna pa, ali pa noče povedati njegovega imena, ne ve, kdaj da pride v Ljubljano, ne ve, kdaj da odide transport, skratka on je nedolžno in nevedno jagnje, ki ima le za vsakega delavca dobiti po deset mark provizije, vse drugo pa mu nič ni mar. — Kolikor smo doslej mogli zvedeti, je policija vzela knjižice delavcev in jih odnesla na magistrat, sicer pa mestna policija sama izjavlja, da je od njene strani vse urejeno. Kako? To smatra menda za svojo tajnost, dočim zahtevajo interesi stoterih delavcev, da se jim vsa zadeva do dobrega pojasni.

— **Ljubljanska policija** ima sploh v nekaterih rečeh čudne pojme. Snoci je intervenirala v zadevi izvoza delavcev. Kako — ne vemo. Ali hotela je tudi zastopnikom organizacije zabraniti, da bi se bili pri delavcih natančno informirali in da bi jim bili pojasniti položaj. Eden njenih funkcionarjev je šel celo tako daleč, da jim je grozil z aretacijo. Slišale so se tudi besede: Saj vemo, kaj hočete! Če je dotični gospod res vedel, kaj da hočejo naši sodrugi, tedaj bi bil moral skrbeti, da bi jih bila policija vsestransko podpirala. Zakaj zastopniki organizacije niso hoteli nič drugega, kakor obvarovati delavce, večinoma nevedne, kakšne nesreče. Nobenega zakona ni v Avstriji, ki bi prepovedoval delavcem, da pouče svoje tovariše. Celó če ne bi bilo za dotične delavce prav nobene nevarnosti, ima vsakdo pravico odsvetovati jim potovanja v tujino; še več pravice pa ima vsak državljan od tega, če kažejo vsa znamenja, da se namerava z ljudmi kaj slabega. Nasprotno pa nimajo tudi policijski organi nobene pravice podtikati delavcem, ki se interesirajo za usodo svojih tovarišev, kakšnega slabega namena. Vjramemo, da ima ljubljanska policija v takih rečeh malo prakse; ravno zato pa bi se morala zavedati, da je njena glavna naloga služiti javnim interesom in biti bolj uljudna s tistimi, ki prihajajo z enakim namenom.

— **Izlet Tržačanov v Ljubljano.** Ko se je začetkom meseca kolera tako trdovratno naselila, da se je mesto moglo proglašati za okuženo, je moral odpasti tudi napovedani in že pripravljeni izlet tržaških sodrugov v Ljubljano. Kakor je bilo to neprijetno za Tržačane, tako in nemara še bolj so obžalovali ljubljanski delavci, da niso mogli sočasno z rudarji iz južnoštajerskega in kranjskega revija pozdraviti tudi svojih sodrugov od jadranskega obrežja. Temu obžalovanju pa se je pridružil še dvom, če ne bo izlet sploh preprečen za letošnje leto, zakaj kolera je zavraten gost, ki ni nikomu obljubil, da se poslovi v treh tednih ali pa v enem mesecu. Če pa se mesto ne bi rešilo te nesnage do jeseni, bi splaval izlet za letos najbrže po vodi, ker zima pač ni posebno ugodna za tako prireditel. No, sedaj je Trst uradno razglašen za neokuženo mesto. Odkar se je bil pojavil zadnji slučaj bolezni, je poteklo že mnogo več časa, nego ga strogi predpisi zahtevajo, da se sme epidemija smatrati za končano. Tržaški izletniški odbor se je torej zopet polotil dela in namerava prirediti izlet v nedeljo, dne 3. septembra. To je znamenje za ljubljanske organizacije, da se tudi one pripravijo za dostojen sprejem svojih gostov. Dne 6. avgusta so ljubljanski zavezniki delavci pokazali, da znajo svojim sodrugom napraviti bivanje med seboj ugodno. Takrat je bila prva prilika, da so pozdravili večje število sotrpinov v Ljubljani. Bila je torej nekaka generalna izkušnja. Tedanji uspeh pa nam jamči, da bodo ljubljanski in okoliščanski delavci dne 3. septembra še prekosili svoj zadnji nastop in priredili dan, na katerega se bodo tudi sami spominjali z veseljem in s ponosom. Čas je seveda kratek, ali če se vsi sodrugi in sodruginje polotijo dela s tisto vno, o kateri ne dvomimo, jih ne bo slavnostni dan presenetil v nobenem oziru.

— **Odbor „Vzajemnosti“** ima nočoj ob 8. zvečer sejo v pisarni „Pogrebnega društva“ na Resljevi cesti. Seja je važna ter naj se je udeležijo vsi odborniki brez izjeme.

— **Obvestilo.** Deželna vlada naznanja: Banka P. V. Rovnanek v Novem Jorku in Pittsburgu je prišla podetkom tekočega leta v konkurz. Vsi oni, ki imajo od te banke še kaj tirjati, naj se obrnejo direktno na e. in kr. konzulni urad v Novi Jork oz. Pittsburgu.

— **Gospod Pollak v Ljubljani** ima ob Dunajski cesti svoje skladišče neustrojenih kož. Sedaj v poletnem času razširjajo kože

jako hud smrad in prav priporočati bi bilo, da bi mestna zdravstvena oblast, ta nedostatek ki so ga listi že večkrat grajali, odpravila.

— **Kranjska skupina krojačev v Ljubljani** ima svoj mesečni shod v nedeljo dne 27. t. m. ob pol 10. dopoldne v gostilni gosp. Matiana, prej. „Kotliški dom“. Dnevni red: 1. Poročilo. 2. Plaćevanje, sprejem novih članov. 3. Razno. — Krojači se vabijo, da se mnogobrojno udeležijo shoda.

— **Tatvine pri vesellicah.** Medtem ko je Ljubljana v marsikaterem oziru, v katerem bi bilo posnemanje modernih vzorov zelo potrebno, še prava vas, se približuje s svojimi slabimi lastnostmi boljbolj vele mestnim kvaliteta. Policijska rubrika v časopisih se razvija. Pač ne brez vzroka. Tudi zločin je socialna prikazen in ima socialne razloge. Mnogičtev nepoštenih dejanj dokazuje, da narašča socialna beda tudi v Ljubljani. Tatvine in goljufije se ne dogajajo več sporadično kot posamezni slučaj; polagoma se razvija hudodelstvo v poklic. Tako že nekaj časa ni nobene količkej večje veselice v Ljubljani, da se ne bi na njej zgodilo nekoliko tatvin. V nedeljo je bila v Hribarjevem gaju soprog nekega glasbenika ukradena ročna torbica z 18 kronami. Ali navadno se o takih dogodkih nič ne zve, ker se prireditelji veselice boje, da bi njih obzinstvo moglo priti ob slab glas, pa poravnajo škodo. Toda ker se dogajajo take tatvine — in krađejo se pri takih prilikah najraznovrstnejše reči, najrajsi seveda denar, pa tudi vrčki, dežniki, celo godala — na vesellicah brez obzira na to, katero društvo ali katere stranka jih prireja, je upravičen sum, da gre za nekoliko uzumovčev, ki enostavno izrabljajo vsako priliko, pri kateri se zbere večja množica. Prirediteljem veselice in njih gostom se mora takoj priporočati previdnost in paznost. Tisti časi, ko je človek lahko položil denar pred vrata, če ni našel onega doma, kateremu ga je hotel izročiti, so v Ljubljani minili.

— **Elektrokineematograf „Ideal“.** Danes večer smeja z izbranimi slikami. Park svetih jelenov na Japonskem (v barvah). Kruh malih ptic, krasna drama z znamenito Napierkovsko v glavni vlogi in velekomične slike z Lotico in Moricem (Prince).

— **Umrli so v Ljubljani:** Frančiška Hlebec, učiteljeva žena, 23 let. — Daniel Tomazič, renjaka, 1 mesec. — Ivan Zadnikar, posestnikov sin, 8 mesecev. — Janez Tušar, poljski dninar, 46 let. — Anton Rus, kurjač, 22 let. — Frančiška Štibelj, tovarniška delavka, 17 let. — Anton Barlič, občinski ubožec, 72 let. — Josip Razboršek, posestnik, 58 let.

— **Nezgode.** V zagorskem kamnolomu je voziček zmečkal delavcu Alojziju Potušku obe nogi. — Na Karlovski cesti v Ljubljani se je te dni prevrnil voz in težko poškodoval Turkovskega hlapca Matevža Goloba. — Na Šmornovi žagi v Dragomljah zaposlenemu žagarju Janezu Čadu je cirkularna žaga odtrgala kazalec na desnici.

— **Občinske volitve v Zgornji Šiški.** Blizajo se volitve v naš obč. odbor po novi postavi. Volilni imenik je v obč. uradu že razporejen. Sodrugi v Zgornji Šiški opozarjamo, naj gredo imenik pogledat. Če so izpuščeni, takoj reklamirati, da ne bo prepozno.

— **Davčni obvezanci ljubljanske okolice** lahko pogledajo predpis davka v prostorih c. kr. davčnega referata na c. kr. okrajnem glavarstvu v uradnih urah. Tozadevni imenik je razporejen od 14. avgusta do 28. avgusta. Izpiski so prepovedani. Kdor hoče v imenik pogledati, mora prinesiti davčno legitimacijo s seboj.

— **Uboj.** 19letnega tovarniškega delavca Ivana Cengleta iz Ribnega je 16. t. m. v gostilni na Lancovem udaril Janez Dežman v prepiru s krampom po glavi. Smrtno nevarno ranjenega so prepeljali Cengleta 21. t. m. v ljubljansko bolnico, kjer je naslednji dan umrl.

— **Nočni napad.** Zidar Ivan Gröblicher iz Stare vasi v žirovski občini je delal 14 dni pri zidarskem mojstru Kacinu v Sp. Logatu. 14. t. m. se je vračal od dela domov. Na cesti se je ustavil v krčmi in plačal četrtinko vina z 20-kronskim bankovcem. Gostilničarka mu je dala petak, ki ga je vtaknil v notes in drobiž. Okolo 200 korakov od krčme ga je treščil neznanec s trdim predmetom tako močno po glavi, da se je ves okrvavljen zgrudil nezavesten v cestni jarek. Ko se je ob 1. po noči predramil, je opazil, da mu je zmanjkal denar. Če se zgodil rop ali tatvina, pokaže preiskava.

— **Nesreča pri vožnji.** Iz Starega trga pri Ložu pišejo: Grozna nesreča je zadela v torek 22. t. m. rodbino Sterletovo iz Podloža. Ko je njen 33letni gospodar Franc peljal omenjenega dne težak voz žaganic na Bakek, je hotela nesreča, da se je ravno v klanec nad Ložom zlomil pri enem volu jarem. Ker pa drugi vol sam ni bil toliko močan, da bi voz, ki je začel nazaj drčati, pridržal, je hotel omenjeni Franc Sterle voz hitro zavreti, toda bilo je prepozno. Voz je zavljal na stran, se nagnil na nesrečnega voznika Franca Sterleta. Vsa teža voza je padla nanj in ga popolnoma zmečkala. Par hipov je imel še toliko moči, da je

klical na pomoč, komaj pa da se ga potegnili izpod voza je izdihnil.

— **Otrok v svinjskem kotlu.** Iz Leskoveca pri Višnji gori 18. t. m. je kuhala Tereza Grčman v kotlu za prešiče. Njen 3letni sinček Anton jo je prosil, da naj ga dene na pokrov od kotla. Deske so se pa razmaknile, otrok je padel v kotel in se opeknel tako, da je drugi dan v groznih bolečinah umrl.

— **Neznano utopljenko** so večeraj potegnili iz Save v Kresnicah. Ženska je videti iz boljših slojev in je črno oblečena. Truplo so prenesli v mrtvašnico v Verniku.

— **Dva samomora.** Iz Šmartna pri Kranju poročajo: Pod vlak je skočil v nedeljo zvečer dne 20. t. m. vojak Franc Role, doma iz Stražišča. Dezertiral je dne 17. t. m., vzel častniku pri katerem je služil kot „purš“ kolo in nekaj denarja. Potikal se je dva dni okrog doma, naka je storil samomor, ko je čutil, da ga orožniki zasledujejo. — Obesil se je v domačem hlevu mesar Florijan Silar v Stražišču. Menda se mu je omračil um.

Štajersko.

— **Umor.** Dne 20. avgusta je pijančevalo več rudarjev in kmečkih fantov v Novakovi gostilni v St. Janžu pri Pročinu. Zvečer so se stekli. Pri tepežu je kmečki fant Lah svojega tovariša Pinterja večkrat z nožem v prsi sunil ter ga smrtno ranil. Pinter je še tisto noč v štorjanski tovarniški bolnišnici umrl. Laha so izročili orožniki celjskemu okrožnemu sodišču.

— **Otrok v mlatilnici.** V Celnici pri Mariboru je dne 21. t. m. prevzitarica Marija Krelj pazila na svojega 11 mesecev starega vnuka Božidarja Sagaja. Po neprevidnosti je položila otroka na mlatilnico, ki se je ravno tisti hip zgenila. Otrok je prišel po nesreči s desno nožico med dvojce zobčastih koles, ki sta mu jo popolnoma zdrobila. Tezko poškodovanega otroka so starši oddali v mariborsko bolnišnico, kjer so ga takoj operirali.

Koroško.

— **O požaru v Goricih** se še dodatno poroča: Strela je udarila v hišo posestnika p. d. Mešnjaka ter zažgala. Strela pa je ubila tudi posestnikovo mater, ki je bila 70 let stara. Mešnjaku so zgorele tudi 3 telice in 7 prešičev. Požar je uničil vsega skupaj 37 poslopij in sicer 19 hiš in 18 gospodarskih poslopij. Škodo cenijo, kolikor jo morejo do sedaj pregledati na približno četrtilijona kron.

— **Konec ljubezenske drame.** Dne 21. t. m. zjutraj so našli v gozdu pri Feldkirchenu ustreljenega privatnika Tomaža Fussa. Mož je imel že dolgo ljubezensko razmerje z neko mlinarico, o katerem se je po trgu mnogo govorilo. Tudi mlinar je vedel o stvari, pa je že večkrat napravil Fusu škandal. Ta pa je bil tudi ljubosumen in je mislil, da ni edini izvoljenec. V nedeljo je bil še v družbi mlinarice, v ponedeljek pa so ga našli s prestreljeno glavo na robu gozda deset minut od trga. Bil je baje zjutraj na izprehodu z omenjeno ženo in je hotel najprej njo ustreliti z revolverjem. Ona pa je utekla. Baje je težko ranjena in je odšla v bolnišnico. Fuss je z drugim strelom končal svoje življenje.

Goriško.

— **Iz Nabrežine.** „Edinost“ z dne 20. avgusta je priobčila izvešček iz govora jurista M. Kolarja na skupni prireditvi tukajšnje „Nabrežine“ in barkovljanske „Adrije“, katera je bila dne 6. avgusta na občinskem vrtu v Nabrežini. Nič nimamo proti temu, da nam ne naklonjena društva prireajo veselice, plese in govorce. Odločno pa moramo protestirati, da se na prireditvi, katera je bila financirana iz občinskih sredstev, napada in blati pošteno delavstvo. Tukajšnje občinsko starešinstvo je namreč priskrbelo in plačalo prirediteljem delavce za napravo ograje in okrašenje veselicega prostora iz občinske blagajne. Naravno je, da je ta denar prišel iz žepov tukajšnjih prebivalcev slovenske in italijanske narodnosti, kateri so po večini delavci. Student pa se je drznil zmerjati delavstvo italijanske narodnosti s „privandrančami“. Ker se gospod toliko sklicuje na domačinstvo, omenjamo, da je tudi on „privandranec svoje vrste“. Pa brez zamere! Ob tej priliki kličemo v spomin, da je ravno naša narodna gospoda pri zadnjih občinskih volitvah volila štiri italijanske narodnjake v občinski zastop; enega celo, ne da bi bil dotičnik čutil potrebo, voliti kandidate slov. narodnjakov. Bratje Čaharija, kateri so baje vzeli narodnost v zakup, so nastavili pri t. zv. „Novem delu“ za voditelja podjetja pristnega Italijana, četudi je bilo sposobnejših domačinov na razpolago.

„Tukaj se špeglaj brumna duša!“ — Rodoljubna duša tarna, da je društveno življenje v Nabrežini mrtvo. Kdo drug pa je kriv temu kot vi? Vzeli ste podporo godbenemu društvu, pevskemu društvu in „Javni ljudski knjižnici“; prvi dve društvi sta prekinili svoje delovanje, „Javna ljudska knjižnica“ pa vspeva tudi brez vaše naklonjenosti. Vemo, da vam je knjižnica na poti; ali prepričani bodite, da ljudstvo ume-

va pomen izobrazbe v večji meri kot vi. Ko je hotel gospod učitelj Macarol zopet oživeti pevsko društvo, ste ga blatili in denuncirali ter klečepalili pri merodajnih faktorjih, da je bil prestavljen iz „službenih ozirov“. Potem pa imate drzno čelo jadikovati o mrtvem društvenem življenju v Nabrežini. Farizeji!

— **Iz Dol. Vrtojbe.** Pri čiščenju občinskega vodnjaka so našli na dnu vse polno nesnage in pa mnogo glavnike. Dekletom, ki hodijo po vodo svetujemo, da odlože glavnike z glave, ker se glavniki žejnemu vodopivcu lahko zatakne v grlo. — Čiščenje vodnjaka je prevzel zidarski mojster Faganel, ki bo občini predložil za to delo čeden račun. Delavce svoje pa plačuje ta možak tako slabo, da morajo beračiti po vasi. Ker ima tudi krčmo, si je uredil vso stvar tako, da mu njegovi delavci tiste bore solde, ki jim jih plača, znosijo zopet nazaj. Profit na dve plati! Delavci ne dajte se sramotiti in izkoriščati!

— **Nova trtna bolezen.** V Furlaniji se je pojavila na trtju nova, doslej nepoznana gliva, ki tito v kratkem času uniči. Škoda, ki jo je gliva povzročila, je velika. Vlada je odposlala uradnika, ki preišče stvar in odredi vse potrebno.

Stavka tramvajskih uslužbencev.

Trst, 24. avgusta.

Stavka tramvajskih uslužbencev se nadaljuje ob naravnost idealni solidarnosti uslužbencev. Promet je ustavljen popolnoma, izvemši tistih 6 vozov, ki jih spremljajo inženirji. Danes je vozilo pravzaprav samo 5 vozov na progi med ulico Kandler in Campo Marzio šesti ni mogel iz remize, ker sta dva najnovjša krumirja naprosila vodstvo družbe, da ju opusti takega dela. Od uslužbencev se pa nihče ni podal na delo. Iz gotovih virov smo izvedeli, da je to naravnost presenetilo vodstvo tramvajске družbe. Eden odbornikov se je baje čudil, kako da se neki niti stari že 35 let uslužbeni delavci niso odzvali na grožnjo, ki jo je bil odbor objavil v „Piccolo dela Sera“.

Danes zjutraj je bil v Delavskem domu shod stavkujočih, kamor so prišli vsi v službeni obleki. Nameravali so tudi napraviti tako oblečeni obhod po mestu, toda redarstvena oblast je obhod prepovedala. Na shodu ni manjkalo en uslužbenec. Govorili so Bidussi, Remisegg in Todeschini. Končno so glasovali za resolucijo, ki naj se nese k županu. V resoluciji se opozarja mestno zastopstvo na dolžnost, da nastopi v takih sporih posredovalno in sicer na podlagi pogodbe, ki jo je občina sklenila s tramvajsko družbo še 21. marca 1876. V tej pogodbi se govori tudi o razmerah med uslužbenci in družbo, ki pa od družbe niso bile nikdar upošteevane in občina ni še nikdar porabila te pogodbe na korist uslužbencev. Poleg tega se v resoluciji opozarja tudi na dejstvo, da sta med tistimi ki spremljajo 6 tramvajskih vozov, samo dva, ki imata po zakonu pravico in sposobnost za tako opravilo. Drugi so v svojem najnovejšem poslu laiki in spravljajo potnike v nevarnost. Po končanem shodu je odbor organizacije nesel v spremstvu lepega števila uslužbencev resolucijo k županu. Na Velikem trgu se je množica uslužbencev ustavila, da bi takoj izvedela o uspehu tega koraka. Ker so se pa upali zaživljati inženirji, ki je vodil tramvajski voz, so redarji stavkujoče takoj razpršili. Župan je pa odboru izjavil, da se bo za zadevi interesiral ter je vprašal odbor, ako želi, da povabi zvečer na skupno sejo zastopnike delodajalcev in delavcev. Ker so navzoči delavski odborniki izjavili, da nimajo nič proti temu je župan zastopnike obeh spornih strank tudi povabil. O uspehu te skupne seje in o shodu, ki bo nočoj v Delavskem domu, ko se vrnejo delavski zastopniki, Vam poročam kasneje.

V delavskem domu je vse polno delavstva, ki čakajo na zastopnike.

Trst.

— **Odbor za izlet v Ljubljano** ima v nedeljo, dne 27. t. m. ob 10. dopoldne sejo v prostorih „Ljudskega odra“. Vsak član naj se zanesljivo udeleži te seje.

— **Politični odbor** ima važno sejo v nedeljo ob 10. zjutraj v „Delavskem domu“ Nihče naj ne manjka.

— **Izletni odbor** za izlet v Ljubljano ima sejo tudi v nedeljo ob 10. zjutraj.

— **V nedeljo** ob 7. zvečer vsi na veselico v gostilno „International“.

— **Zanimivo pismo.** Iz tržaških delavskih krogov smo prejeli pismo, iz katerega povzemamo nekaj značilnih odstavkov: „... velikansko navdušenje je bilo ob zadnjih državnoborskih volitvah v Trstu v narodnjaškem taboru. Ali sedaj, ko so izpregledali, kako grdo jih je Rybář izdal, sedaj ko vidijo, da so kupili mačka v „žaklju“, je že marsikdo pokazal Edinosti hrbet... tudi jaz sem svoj čas hodil po poti, ki jo kaže gospoda v Narodnem domu. Ko pa sem enkrat spoznal delo „Edinosti“, sem za vedno zapustil krivo pot, ki zavaja delavstvo v čezdalje slabše življenje.

Prepričan sem, da bo vsak delavec samostojnih misli storil isto... Kadar bodo vsi delavci brez razlike združeni v mogočni enotni organizaciji, tedaj napoči doba delavskih zmag in kapitalističnih porazov“. Kakor svadočijo nesheta pisma, ki jih prejemo dan za dnem iz delavskih krogov in ki izražajo enake in podobne misli, se politična stavba tržaškega „Narodnega doma“ prav nevarno krši!

— **Občno nadzorništvo v Trstu** se je preselilo v ulico del Molino piccolo šte. 7.

— **V slovenski stenografiji poučuje pismenim potom** so. Eran Skobl v Trstu, ulica Boscetto 5, Tečaj obsega 10 pisem. S poukom se lahko prične vsak čas. Citatelji, ki so izven Trsta in se želijo učiti stenografije, naj se obrnejo na omenjeni naslov, kjer dobe natančna pojasnila. Za naročnike „Zarje“ je pouk brezplačen, plačati je le učna sredstva, ki so jako po cenah.

— **Nesreča ali zločin.** V sredo ponoči je našel neki redar ob zidu pod ulico Molin a vento človeka v mlaki krvi, med tem ko na njem ni bilo opaziti nobene druge poškodbe. Zdravnik je konstatiral, da je umrl za krvnim ulivom ali pa vsled notranjih poškodb, ki jih je dobil, ko ga je nekdo pahnil čez zid. Mrtvi je 23letni brivec Pavel Miniutti, ki je imel svojo brivnico na oglu ulice Molina a vento in ulice del Rivo. Ali je umrl vsled bolezni ali vsled nesreče ali pa če se je zgodil zločin, še ni dognano.

Poslajte naročnino, če je še niste!

Rudarska revirna konferenca v Trbovljah.

V nedeljo se je vršila v Trbovljah rudarska konferenca z dnevnim redom: Poročilo tajnika, organizacija in taktika, tisk in razno-terosti. Navzočih je bilo 22 zastopnikov. Rudarsko unijo je zastopal sodrug Jarolim, Zvezo delavskih strokovnih društev pa sodrug Mlinar in „Rudarja“ sodruga Mrak in Peterlin.

Konferenco je otvoril sodrug Čobal ter dal voliti predsedstvo konference, in so bili izvoljeni sodrugi: Stravs (Idrija), predsednik, Ulle (Zagorje), podpredsednik; Malovrh (Hrastnik) zapisnikar.

Ob izgubi vrlega tovariša Kokalja v Idriji izrazi konferenca sožalje idrijski podružnici in organizaciji sploh.

Tajniško poročilo je podal sodrug Sitter, ki je obširno navajal posamezne akcije in konflikte ter pojasnjeval, kako podjetništva skušajo obiti organizacijo in dostikrat pri bratovskih skladnicah in zadrugah dosežajo materialen dobiček zase na račun delavstva. Poročevalec omenja dalje labinjsko stavko, kjer je naravno nazadovalo članstvo vsled dolgotrajne stavke. Tajništvo samo je imelo 39 shodov. Članstvo je nekoliko nazadovalo, ker je bila v rudarski industriji kriza in velika labinjska stavka. Opaža se pa tudi, da podjetništva postajajo bolj kljubovalna pri pogajanjih in da jim tudi nadzorstvena oblast izredno rada ustreza.

Sodrugi Stravs poroča, da Idrija ni nazadovala. Pač je v zastanku precej članov, ki pa pozneje poravnajo te zastanke. Pri meddnih gibanjih so pa v Idriji dosegli draginske doklade 10 h na šifto; dalje se je organizacija tudi bojevala proti podeželenju c. kr. rudniške ljudske šole, ker bi potem najbrže odpadlo nekaj ugodnosti, ki jih imajo šolarji sedaj; izvedli so tudi premoženo pravil in volitev v zadrugo in bratovsko skladnico.

Sodrugi Malovrh predlaga, da izreče konferenca bivšemu tajniku sodrugu Ig. Sitterju priznanje in zahvalo za izborna delovanja. (Se sprejme soglasno.)

O organizaciji in taktiki je poročal novi tajnik sodrug Tokan. Omenjal je, da bo bodoča naloga organizacije ta, da si pridobi zadosten vpliv pri podjetništvih, to bo pa le tedaj, če se organizacija poveča, število članov pomnoži. On smatra, da je za naše kraje posebno važno časopisje, in sicer ne le strokovno nego tudi politično. Dnevnik „Zarja“ imamo, čitajmo ga. Pa tudi potem društev, ki imajo kulturne namen, bomo morali pričeti delovati po Spodnjem Štajerskem. Ena najvažnejših nalog, če hočemo imeti trdno strokovno organizacijo, bo tudi izvedba mladinske organizacije. K tej točki sta se oglasila tudi delegata iz Leš in Črnege. Sodrugi Čobal stavi resolucijo, v kateri zahteva izdajo agitacnega letaka. Ta predlog popolnoma sodruga Stravs in Malovrh, tako, da se glasi: da je izdati agitacni letak, ki vsebuje dolžnosti in pravice unijskih članov ter da se obenem vrše po vseh krajih agitacijski shodi. (Predlog je bil soglasno sprejet.) Slednjič naglašala Tokan, da se organizacija najbolje pospešuje z dobro izvedenim zaupniškim sistemom.

O tisku je poročal sodrug Čobal. List „Rudar“ še ni aktiven in podružnice ne naročajo lista za vse člane. Upa, da proti redakciji lista ni pritožb, ker ga uredništvo kar najvestneje urejuje. V volilni kampaniji je zasel nekoliko preveč na politično polje, toda saj razumeta, da v takih razmerah ni mogoče drugače. Sodrugi Stravs predlaga, da naj se list naroči za vsakega člana in obračuna za vsak

Naročajte, ponudite, zahtevajte in pijte samo Tolstovrško slatino,

ki je edina slovenska ter najboljša zdravilna in namizna kislava voda. Od vsakega zaboja plača podjetje v narodne namene in organizacije 20 v, kamor naročnik določi. Maslov: Tolstovrška slatina, pošta Guštanj, Koroško, kjer je tudi gostilna, letovišče in prenočišče. Svoji k svojim!

mesec do 15. bodočega. (Sprejeto.) Koroški delegati žele, da bi list izhajal dan poprej, ker ga dobivajo šele v nedeljo ali ponedeljek.

Sodrug Čobal predlaga, da naj se sodrug Ig. Sitter pritegne v revirni odbor, ker ima mnogo izkušenj. (Se sprejme.)

K sklepu je sodrug Jarolim rekapituliral delo konference in izrazil upanje, da bo organizacija napredovala, ker nas čakajo precej boljše časi. — Nato je sodrug Stravs zaključil konferenco.

Delavsko gibanje.

— **Stavka pri g. Bonaču.** Bonač se kratkoma otrese, če mu kdo kaj očita, in sicer s tem, češ da ni res. Da je res, kar smo pisali glede pogodbe in nekaterih nedostatkov, lahko potrdi pod prisego tudi s. Hans Kries z Dunaja. Pri Bonačevih so sploh čudne razmere. Mladi pravi, da je samostojen, oče pa pravi, da je prokurist. Izplačuje pa vendurle vse stvari g. Bonač starejši. Če je tako, potem g. Bonač mlajši pač le koplje jamo Bonačevi firmi.

ZADNJE VESTI.

Bela cerkev gori.

Novo mesto, 24. avgusta. Danes dopoldne je nastal v Beli cerkvi požar, ki je upepelil dosežaj okoli 30 poslopij. Ogenj še ni pogasjen. Obširneje poročilo sledi.

Sklicanje parlamenta.

Dunaj, 25. avgusta. V dobro poučenih krogih trdijo, da bo sklican državni zbor okoli 12. do 15. oktobra na jesensko zasedanje. Koncem oktobra se sestanejo na Dunaju delegacija in bo delovanje drž. zbora ta čas prekinjeno.

Mesno vprašanje.

Dunaj, 24. avgusta. Danes je zborovala skupna eksekutiva, nižje-avstrijska deželna eksekutiva in strokovna komisija, da se dogovoré o protestni akciji proletarijata zoper ne-taktnosti vlade glede mesnega vprašanja.

Trst, 24. avgusta. Borzna deputacija je na včerajšnji seji sklenila delati z vso silo na to, da se zapro meje za izvoz avstrijske živine, da se odpravi carina, zlasti na krmo, da se zviša uvozni kontingent mesa iz balkanskih dežel in da se dovoli neomejen uvoz prekomorskega mesa.

Stavka tramvajskih uslužbencev.

Trst, 24. avgusta. Danes ob 6. zvečer so se zbrali pod predsedstvom župana Valerija zastopniki tramvajske družbe in zastopniki uslužbencev. Seja je trajala do pozne ure v noč in so po dolgi debati zastopniki delodajalcev obljubili, da na zahteve delavcev odgovore jutri 25. avg. ob 1. pop. na seji, ki se bo zopet vršila pri županu. Sodr. Todeschini je v Delavskem domu zbranim tramvajskim uslužbencem naznanil izid pogajanj in jih povabil na shod, ki bo 25. ob 9. zjutraj v Delavskem domu Stavkujoči so se v družbi svojih žena mirno razšli. Shod uslužbencev mestne planine in elektrarne, ki je bil napovedan na 6. uro zvečer, je redarstvena oblast prepovedala. Toda če bo treba, bodo znali imenovani uslužbenci tudi brez shoda narediti svojo dolžnost.

Ljubljana drama.

Trst, 24. avgusta. V ulici Boscetto št. 18. je danes zjutraj kavarnarski natakari Cassou petkrat ustrelil na svojo ljubico Micheluzzi, ki ga je hotela zapustiti. Micheluzzi je zadela ena kroglica na vratu, vendar rana ni smrtno nevarna.

Ogrska obstrukcija zoper brambne predloge.

Budimpešta, 24. avgusta. Med vlogami je več peticij zoper obstrukcijo. Poslanec Györfy pripravi interpelacijo v zadevi „A Napa“. Na tajni seji napada posl. Hók od Justhove stranke vlado zaradi preganjanja opozicijskega časopisa. Nadaljnjo sejo je napovedal interpelacija in brambna reforma sploh ni prišla v razpravo.

Kolera na Hrvaškem.

Gradec, 23. avgusta. V hrvaškem trgu Križovanih nedaleč od štajerske meje so štiri osebe obbolele za kolero, ena je umrla. Ptujsko okrajno glavarstvo je izdalo stroge odredbe, da se ne zabavajo kolera čez mejo.

Reka, 24. avgusta. Preiskava v slučaju rezervista Mile Simončiča pri 79 pešpolku, ki je obel ob sumljivih znakih, je dognala, da ne gre za kolero.

Reka, 24. avgusta. Beški guverner je poslal notranjemu ministru naslednjo brzojavko: Ker se na Reki v zadnjih 7 dneh ni pojavil noben nov slučaj kolere in ker nihče

ni sumljivo obolel, se proglašajo Reka za neokuženo.

Karambol na kašavski železnici.

Budimpešta, 24. avgusta. O nesreči na kašavsko-oderberški železnici je ravnateljstvo izdalo sledeče poročilo: Brzovlak št. 2, ki nadaljuje iz Budimpešte ob 6h 40 min. prihajajoči brzovlak št. 1502, je zapeljal pred Poprad Falko na postaji Szepes Szombat v osebnih vlak kašavsko-oderberške železnice št. 14. Nezgoja se je po rezultatu dosedanje preiskave zgodila na ta način, da se je osebni vlak pred Szepes Szombat na postaji Gaoez pretrgal in se moral dlje časa zamuditi, da se zopet zveže. Po tej zamudi prihajajoči brzovlak št. 2 pa na postaji Gaoez ni bil ustavljen. Izmed potnikov v brzovlaku ni bil nihče ranjen. Zadnji voz osebnega vlaka je razbit. Izmed potnikov v tem vozu jih je pet ubitih, dve težko, dve pa lahko ranjeni. Uvedena je stroga preiskava.

Budimpešta, 24. avgusta. Po novjših poročilih je železniški čuvaj hitel brzovlaku naproti in mu dajal znamenja, da se ustavi. Vsed ostrega ovinka ga pa strojevodja ni opazil. Ko je videl pred seboj osebni vlak, je pač takoj vse storil, da bi ustavil, ali bilo je že prepozno. Stroj se je zavrtal v zadnji voz osebnega vlaka, ki je bil na srečo prazen, potem je zadel predzadnji veliki vagon in še enega manjšega, katerega je popolnoma razdejalo. Pod razbitimi ostanki tega voza so našli štiri mrtve ženske, pet pa je umrla na prevozu v bolnišnico. Bile so žene železniških uslužbencev, ki so se vračale s trga.

Odstop turškega vnajnega ministra.

Carigrad, 25. avgusta. Minister za vnajne zadeve Bifal paša je odstopil in je imenovan za poslanika v Parizu, kamor odputuje že drugi teden. Bifal paša je odložil tudi svoj poslanski mandat. Sredi septembra, ko bo veliki vezir potoval po Evropi, se vrne v Carigrad, da bo začasno nadomestoval odsotnega velikega vezirja.

Iz Albanije.

Solun, 24. avgusta. Vojaštvo poveljništvo iz Debre javlja, da so bili pred osmimi dnevi rezervisti poklicani pod orožje, da pa niso prišli, temveč izjavili, da ne bodo slušali povelja in da se bodo uprli, če se bo proti njim nastopilo s silo.

Inženir Richter osvobojen.

Carigrad, 24. avgusta. O osvoboditvi inženirja Richterja so se sledeča poročila: Nemški konsulat v Solunu je povsem na tihem vodil pogajanja z roparji in jim je ponujal 4000 turških funtov odkupnine (približno 100.000 kron). Banditi so začetkoma zahtevali štirikrat toliko. Končno so se zadovoljili s ponujano svoto. Spremili so Richterja do turške meje, kjer so ga izpustili. V tork zvečer se je oglasil pri turški mejni postaji v Meluni, odkoder so ga turški vojniki spremili do Elasone. Richter je pravil, da so ga imeli roparji začetkoma na turških tleh v okolici samostana Sparpos, potem pa so ga odpravili na Grško, kjer so ga imeli doselej v okolici vasi Misalcar in Karabunar skritega.

Velike stavke na Angleškem.

London, 25. avgusta. Veliko pozornost vzbuja na vsem Angleškem govor voditelja delavske stranke Macdonalda. Macdonald pripisuje sebi zasluge, da je opozoril merodajne državnike na nevarnost železničarske stavke. Ko sem v soboto čul — je dejal Macdonald — da je maročanska konferenca dospela na mrtvo točko sem ostro prijel ministre, zakaj puščajo deželo v tako resnih časih v brezupnih razmerah nekaterim kapitalistom na ljubo. Te besede so na ministro učinkovale in njih slabostnost napram železniškim lordom se je izpremenila v energičen nastop.

London, 24. avgusta. V Bagoedu so bili preteklo noč veliki izgredi; množica je oplenila in razdejala več skladišč.

London, 25. avgusta. Včeraj je bilo posvetovalje liverpulskega stavkovnega odbora z združenimi zastopniki železničarskih in prometnih organizacij o splošni stavki ki nastopi takoj, ako družbe ne sprejmejo odpuščenih cestnih železničarjev v Liverpoolu. Brzojavno so postavili liverpulskega lord-mayorja, trgovskemu uradu in ministrskemu predsedniku termin za zopetni sprejem odpuščenih delavcev do danes opoldne.

Maročansko vprašanje.

Pariz, 2. avgusta. Časopisje poroča, da se je na včerajšnjem razgovoru ministrov s tremi poslaniki in merito že rešilo maročansko vprašanje. Cam-

bou predloži sklepe v Rambouilletu bivajočemu predsedniku Falleriesu v odobritev.

Ukradena „Gioconda“.

Pariz, 24. avgusta. Državni podtajnik za lepe umetnosti Dujardin-Beaumetz se je vrnil s svojega potovanja v Pariz, da bo sam vodil preiskavo v zadevi ukradene slike. Pred Luvrom je neopretnoma zbrana velikanška množica. Tatvina v muzeju učinkuje v Parizu tako senzacionalno, da je vpricho tega pobledele zanimanje za maročansko vprašanje.

Pariz, 24. avgusta. „Temps“ objavlja izvirni raport luvrskega ravnateljstva, ki je bil za ponedeljek poslan ministrstvu. V raportu je rečeno: „Tukaj se ni nič zgodilo.“

Pariz, 24. avgusta. O tatu, ki je ukradel „Gioconda“, ni še nobenega sledu. Policijo so opozorili, da so se zadnji čas v Luvru izvrševali razni popravki in da je bil tat morda preoblečen za zidarja. Drugo mnenje je to, da je izvršil tatvino morda blazen človek. Vsed tega je policija storila korake za strogo opazovanje vseh ljudi, ki so bili zadnji čas izpuščeni iz umobolnice in podobnih zdravilišč.

Pariz, 24. avgusta. Pierpont Morgan je dal energično dementirati govorico, da bi bil v kakšni zvezi s tatvino v Luvru.

Pariz, 25. avgusta. Uvedena preiskava je dognala, da je tat nemoteno lahko odšel skozi vrata, ki vodijo iz muzeja v dvorano z mavčevimi predmeti. „Illustration“ razpisuje 10 tisoč frankov nagrade tistemu, kdor more povedati, kje se „Gioconda“ sedaj nahaja in 40.000 frankov tistemu, ki jo prinese v uredništvo „Illustration“. Če se to zgodi pred 1. septembrom, se poviša nagrada na 45 tisoč frankov.

Francoski manevri.

Pariz, 24. avgusta. Veliki francoski manevri so odpovedani. Vršile pa se bodo vaje sedmega armadnega zbora, na katere bodo povabljeni tudi vojaški atašeji tujih poslaništev. Pri teh manevrih se bo rabilo deset aeroplanov.

Izvolitev predsednika portugalske republike.

Lizbona, 24. avgusta. Okolo parlamenta vlada živahno vrvenje. Velikanske množice čakajo radovedno na izid predsedniške volitve.

Lizbona, 24. avgusta. Narodni zbor je izvolil Arriago z 121 glasovi za predsednika portugalske republike.

Lizbona, 25. avgusta. Danes je stopila v veljavo nova ustava. Na dnevnem redu današnje seje je izvolitev 71 senatorjev iz vrst nad 30 let starih poslancev.

Ljudska vojska na Portugalskem.

Lizbona, 25. avgusta. Vlada je objavila odlok za reorganizacijo armade, ki obsega v bistvu vsa načela švicarske milice.

Stavka na Portugalskem.

Lizbona, 24. avgusta. V Villarinho so stavkujoči delavci zapalili več tovarn in preprečili gasilnodela. Odtod je odposlano vojaštvo v Villarinho.

Spominl gospe Toselli.

Draždani, 24. avgusta. Koncem septembra izidejo napovedani spomini bivše saške prestolonaslednice. Vsebinska ne bo tako ostra, kakor je bila izprva spisana. Nekatera poglavja bodo popolnoma izpuščena, tako zlasti „Cesar Viljem II. in njegova okolica“. Opuščene so opazke o cesarjevih slabostih, o cesarici in o dvoru. Ravno tako so izpuščena poglavja o razmerju med cesarjem Francem Jožefom in toskanskim dvorom ter o izgonu bivše prestolonaslednice iz Avstrije. Zelo ostri so napadi na okolico saškega kralja in protest proti sodbi draždanskega višjega sodišča, ki je izreklo, da je prestolonaslednica sama priznala za konolomstvo. Knjiga pravi, da ni gospe Toselli nikdar priznala tega ali kaj podobnega. Nadalje trdi, da jo je hotela okolica kralja Jorja, njenega bivšega soproga, po sili spraviti v blaznico, pa da je zaman iskala zaščite pri starših in pri avstrijskem cesarju.

Homatije v Perziji.

Astara, 25. avgusta. Voditelji šahsevenov so prestopili v tabor bivšega šaha Mohameda Alija. Šahseveni so koncentrirani v ardebilski okolici. V Ardebilu se širijo oklici za proklamacijo Mohameda Alija za šaha. Ardebilsko prebivalstvo je z navdušenjem pozdravljalo voditelja šahsevenov Modjeljajala es Saltaneh.

Kuga.

Uralsk, 24. avgusta. V Kirgiški stepi se silno razširja pljučna kuga

Na „Komarjevo nedeljo“ bode v Šiški v restavraciji in kavarni Razgled koncert „Slov. Filharmonije“

ob vsakem vremenu ter brez vstopnice. V ljudski kleti bode „komarjeva“ godba in ples. Pričetek ob 4. uri popoldne. Pod strogim nadzorom se bodo pobirali prostovoljni prispevki za nesrečne pogorelece v Mokronogu, ter en del za one v Gaberji.

: Prihitite mnogobrojno bliznjemu na pomoč! :

A. Zajec, restavrat.

Odgovorni urednik Fran Bartl.
Izdaja in zalaga založba Zarja.
Tiska Učiteljska tiskarna v Ljubljani.

Pozor!
Zadnji čas je
da se obnovi naročnina.

Danes, 20. avgusta sem zopet odprl

:: mesarijo. ::

Postrežba točna in solidna.

Za obilen obisk se priporoča

Križanec Blaž

mesar in gostilničar v Zagorju.

Stampilje vseh vrst za urade, društva, gostilničarje itd.

Anton Černe

graver in izdelovatelj kavčukovih štampilj

Ljubljana, Stari trg šte. 20.

Centiki franko.

! VESELO POROČILO !
posebno onim, ki se čutijo onemogle in slabotne.

Kri! In okusni zajtrk imati, ki ne pijejo drugega nego dr. pl. Trnkoczya sladni Zdravje! Čaj, ki ga imenujemo „Sladin“. Nasladno in redilno živilo prve vrste. —

50% prihranka!

Obenem senzacionalno bojkotno sredstvo proti živilskemu oduštvu. Dobiva se povsod, tudi pri trgovcu. Zavoje 1/4 kg velja 60 h. Po pošti se naroča najmanj pet zavojev. Glavna zaloga v petih lekarnah Trnkoczy: Dunaj, Josefstädterstrasse 20, Radetzkyplatz 4, Schönbrunnerstrasse 109. — Gradec, Sackstrasse 3, v Ljubljani, Kranjsko. — V lekarni Trnkoczy poleg rotovža v Ljubljani se tudi odda o zdravljenju p. t. članom okr. bol. blag. v Ljubljani, bol. zav. c. kr. tob. tov. in bol. blag. juž. železnice.

Priporočamo
novo trgovino
z manufakturnim blagom

J. CIUBA
preje Jesih & Windischer

Ljubljana
Stari trg št. 1
(prej Bazar)
postaja elektr. železnice